

Sökande

1. Härryda Energi AB
435 80 Mölnlycke	556026-3245
2. Swedavia
Swedavia Arlanda Airport
190 45 Stockholm Arlanda	556797-0818

Saken

Ansökan om bindande besked om undantag från kravet på nätkoncession enligt 2 kap. 4 § andra stycket ellagen (1997:857)

Beslut

Det aktuella ledningsnätet, enligt bilagd karta (bilaga 1), omfattas inte av undantag från kravet på nätkoncession enligt ellagen.

Bakgrund

Härryda Energi AB (HEAB) och Swedavia AB (Swedavia) har i en gemensam ansökan till Energimarknadsinspektionen (Ei) begärt bindande besked om undantag från kravet på nätkoncession. Av ansökan framgår bl.a. följande. Göteborg Landvetter Airport (flygplatsen), som drivs av Swedavia, bedriver ett icke koncessionspliktigt nät. HEAB bedriver med stöd av nätkoncession för område eldistribution inom Härryda kommun. Flygplatsen är belägen inom HEAB:s distributionsområde. I samband med tillkommande verksamhet i Härryda behöver distributionsnätet byggas ut. Swedavia har för avsikt att utveckla ett Airport City – en arena för utveckling av lager och logistik, handel och upplevelse, verksamheter och kontor samt hotell och konferens. HEAB innehar nätkoncession för område, anläggningsnummer 7212 BR, för det geografiska området där flygplatsen är belägen.

Av ansökan framgår att Swedavia är en statlig koncern som äger, driver och utvecklar flygplatser i Sverige, inklusive Göteborg Landvetter Airport. Nya byggnader planeras i närheten av flygplatsen och de flesta av dessa byggnader ryms inom Swedavias fastighetsgräns. Det finns i dag ett utbyggt internt elnät för flygplatsen och tillhörande verksamheter. Expansionen vid flygplatsområdet planeras i fyra områden, väster, centrum, öster och norr om start- och landningsbanan. Det norra området kommer att ligga norr om riksväg 40 och bestå av kontor, verksamheter och handel. Delområde väster kommer att ligga ett hundratal meter nordväst om flygplatsens start- och landningsbana och bestå av mestadels logistikanläggningar, men även kontor och verksamheter. Delområde centrum kommer att ligga direkt norr om flygplatsens start- och landningsbana, längs den infartsväg som går till terminalerna, och bestå av logistikanläggningar samt kontor och verksamheter.

Delområde öster kommer att ligga strax nordöst om befintliga terminaler och i direkt anslutning till flygplatsens infartsväg. Delområde öster kommer att bestå av handel, trafikantservice samt kontor och verksamheter.

HEAB har anfört bl.a. följande. Swedavias ledningsnät, som omfattas av förordning (2007:215) om undantag från kravet på nätkoncession enligt ellagen (1997:857) (IKN-förordningen), motsvarar det nät som finns inom det område för vilket HEAB och Swedavia haft ett särskilt avtal om koncessionsgräns sedan år 1992. Avtalet har reglerat gränsen mellan bolagens ledningsnät, dvs. det ledningsnät som omfattas av undantag från kravet på nätkoncession och som drivs av Swedavia (tidigare Luftfartsverket) och HEAB:s ledningsnät som drivs med stöd av nätkoncession för område. Avtalet har sagts upp. HEAB anser att den exploatering som är planerad i närheten av flygplatsen ska anslutas till HEAB:s ledningsnät och HEAB ska svara för utbyggnaden av distributionsnätet i området.

Swedavia har anfört bl.a. följande. Bolaget får enligt IKN-förordningen utan nätkoncession bygga, framdra och överföra el för annans räkning inom området för en flygplats, vilken godkänts för allmänt nyttjande. Swedavias uppfattning är att bolaget får bygga och använda ledningsnät inom området för Swedavias fastighet. Område för flygplats ska enligt Swedavia förstås innefatta ett vidare begrepp än endast de verksamheter som direkt är kopplade till själva flygverksamheten. Detta kan röra sig om hangarer, kontor, tull och polis, men även diverse serviceinrättningar såsom hotell, restaurang, sjukvårdsinrättningar och parkering. Samtliga byggnader som uppförs på Swedavias fastighet har ett naturligt samband med flygplatsen.

Skäl för beslutet

Aktuella regler

Enligt 2 kap. 1 § ellagen får en elektrisk starkströmsledning inte byggas eller användas utan tillstånd (nätkoncession). Regeringen kan enligt 2 kap. 4 § första stycket ellagen föreskriva om undantag från kravet på nätkoncession. Sådana föreskrifter finns i förordningen (2007:215) om undantag från kravet på nätkoncession enligt ellagen (1997:857) (IKN-förordningen).

Av 10 § IKN-förordningen framgår att ett internt nät inom området för en flygplats som godkänts för allmänt nyttjande, tillhör staten eller nyttjas för statligt ändamål får byggas och användas utan nätkoncession.

Vidare anges i 26 § att överföring av el för annans räkning får äga rum på ett elnät som är beläget inom området för en flygplats som godkänts för allmänt nyttjande, tillhör staten eller nyttjas för statligt ändamål och som får användas utan nätkoncession. Sådan överföring får dock enligt 23 § första stycket endast ske på sådana elnät som i sin helhet ursprungligen har använts för överföring av el uteslutande för egen räkning och som får användas utan stöd av nätkoncession. Vidare krävs enligt andra stycket att det finns beaktansvärda skäl för att överföring av el för annans räkning ska få äga rum på elnätet. Vid bedömningen av om det finns sådana skäl ska hänsyn tas till dels hur överföringen påverkar den nätverksamhet som

bedrivs av berörd innehavare av nätkoncession, dels kostnaderna för att ansluta berörda elanvändare till det elnät som används med stöd av nätkoncession.

Av 2 kap. 4 § andra stycket ellagen framgår att nätmyndigheten i det enskilda fallet ska, efter ansökan av den som avser att bygga eller som använder en elektrisk starkströmsledning, lämna ett bindande besked om huruvida ledningen omfattas av föreskrifter som har meddelats med stöd av första stycket.

Bedömning

Göteborg Landvetter Airport tillhör, genom bolaget Swedavia, staten. Det finns därmed förutsättningar för att ett internt nät inom området för flygplatsen får byggas och användas utan nätkoncession. Swedavia har också idag ett internt ledningsnät som är beläget runt bansystem, stations- och driftområde samt i anslutning till externa förbrukare inom flygplatsen. Frågan är då, i samband med flygplatsens planerade utbyggnad, vilken utbredning Swedavias ledningsnät får tillåtas ha för att ledningsnätet ska kunna omfattas av undantag från kravet på nätkoncession.

I motiven till IKN-förordningen (Fm 2007:1, s. 12f) anges tre grundkriterier som varit vägledande för att bestämma vilka slags elektriska starkströmsledningar som ska vara undantagna från kravet på nätkoncession. Det första kriteriet är att ledningen eller ledningsnätet är ett internt nät. Det andra kriteriet är att det interna nätet inte har för stor utbredning. Ett stort internt nät kan nämligen skapa svårigheter för koncessionshavaren att bygga ut sitt nät på ett rationellt sätt. Koncessionshavaren kan till exempel bli tvungen att dra sina ledningar runt ett internt nät för att ansluta kunder på andra sidan det interna nätet. Det tredje kriteriet är att, avseende interna nät inom en viss angiven typ av område, att man lätt kan fastställa områdets belägenhet och utbredning. Man måste lätt kunna konstatera var gränsen mellan området och övrig mark går. Området ska vara väl avgränsat.

De tre kriterierna är inte rekvisit som ska tillämpas i det enskilda fallet om det av förordningens lydelse klart framgår att en ledning omfattas av ett visst undantag från koncessionsplikt. Däremot kan kriterierna vara vägledande för tolkningen av definitioner i IKN-förordningen, t.ex. område för en flygplats.

Angående område för flygplats framgår av förordningsmotiven (s. 37) följande. På de allra flesta flygplatser förekommer det också andra aktörer än flygplatsens innehavare. Det gäller främst inom terminalerna, där olika butiker, restauranger, etc. är belägna. Det vanliga är att någon annan än flygplatsens innehavare driver dessa anläggningar. Redan idag får förmodligen de flesta av dessa anläggningar sin elförsörjning via flygplatsens interna nät. Det finns ingen anledning att nu förbjuda denna överföring. Därför bör överföring för annans räkning vara tillåten på ett elnät som är beläget inom området för flygplats. För tydlighetens skull bör påpekas att detta inte bara gäller inom terminalerna utan inom hela flygplatsområdet.

Av förordningstextens och förordningsmotivens lydelse konstaterar Ei att Swedavias fastighetsgräns i sig saknar en självständig betydelse för att definiera området för flygplatsen. Motsvarande gäller den gränsöverenskommelse som finns mellan HEAB och

Swedavia, eftersom förekomsten av ett icke koncessionspliktigt nät inom ett område inte innebär att berörd nätkoncession för område upphör att gälla inom det området, se förordningsmotiven s. 12 där det framgår att ett icke koncessionspliktigt nät inte medför något intrång i koncessionshavarens ensamrätt att överföra el för annans räkning inom koncessionsområdet.

Den planerade utvidgningen av ledningsnätet.

Delområdena norr och väster ligger geografiskt till så att de är helt avskilda från övriga idag befintliga flygplatsbyggnader. Delområde norr ligger dessutom norr om riksväg 40, vilket innebär att området helt saknar en naturlig koppling till den befintliga utbredningen av Swedavias ledningsnät. En utvidgning av det befintliga interna nätet till att omfatta även delområdena norr och väster innebär att begreppet "område för en flygplats" skulle ges en innebörd som inte svarar mot kraven på begränsad utbredning och tydlig avgränsning. Till detta kommer att de verksamheter som är planerade till delområdena norr och väster inte direkt är kopplade till vad som typiskt sett utgör flygplatsverksamhet. Ei finner därför att delområdena norr och väster inte omfattas av undantaget från kravet på nätkoncession.

Delområdena centrum och öster ligger geografiskt i direkt anslutning till infartsvägen till flygplatsen och är väl sammanhållna med den idag befintliga bebyggelsen vid flygplatsen. En utvidgning av det befintliga interna nätet till att omfatta även delområdena centrum och öster skulle därför i sig kunna vara förenligt med att begreppet "område för en flygplats" ges en innebörd som svarar mot kravet på begränsad utbredning. Utöver att det ska vara fråga om en begränsad utbredning så ska flygplatsområdet även vara väl avgränsat. I denna del kan konstateras att områdena centrum och öster kommer att bestå av flera skilda byggnader med olika ändamål och att byggnaderna kommer att innehas av flera aktörer. Av programbeskrivningen av områdena, som godkänts av kommunstyrelsen i Härryda kommun, framgår bl.a. att planerad handel och upplevelse samt kontor och verksamheter inom de aktuella områdena inte enbart kommer att vara kopplade till flygplatsverksamheten, utan placeras där p.g.a. av ett attraktivt annonsläge. Mot denna bakgrund finner Ei att en utvidgning av det befintliga interna nätet till att omfatta även delområdena centrum och öster skulle innebära att begreppet "område för en flygplats" ges en innebörd som inte svarar mot kravet på tydlig avgränsning. Förutsättningar för att delområdena centrum och öster ska omfattas av undantaget från kravet på nätkoncession föreligger därför inte.

Till detta kommer att den planerade etableringen inom samtliga områden (väster, norr, centrum och öster) innebär att det inom områdena kommer att finnas många skilda aktörer anslutna till elnätet. Detta är för ett icke koncessionspliktigt elnät inom område för en flygplats endast tillåtet om elnätet i sin helhet ursprungligen har använts för överföring av el uteslutande för egen räkning. I detta fall rör det sig om ett planerat nyanlagt elnät, varför undantaget om överföring för annans räkning inte är tillämpligt. Det planerade elnätet inom områdena torde därmed inte heller uppfylla kravet på att vara ett internt nät.

Sammanfattningsvis finner Ei att den av Swedavia planerade utbyggnaden av ledningsnätet saknar omedelbar anknytning till flygplatsen som sådan samt att flygplatsområdets

utbredning skulle bli alltför omfattande och inte vara tillräckligt avgränsat. Utbyggnaden av ledningsnätet kan därför inte omfattas av undantag från koncessionsplikt.

Inget undantag i förordningen är därmed tillämpligt på det aktuella ledningsnätet.

Hur man överklagar till Mark- och miljödomstolen, se bilaga 2.

Beslut i detta ärende har fattats av [REDACTED]. Vid den slutliga handläggningen har därutöver deltagit ställföreträdande generaldirektören

[REDACTED]
[REDACTED] de.

[REDACTED]

[REDACTED]

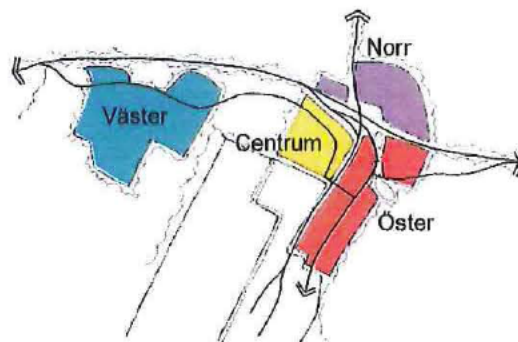
Bilagor

1. Karta
2. Hur man överklagar till Mark- och miljödomstolen

Exploateringsgrad

Under programarbetets gång har antaganden gjorts kring omfattning på exploatering inom respektive delområde och inom programområdet som helhet. Då området är mycket stort och förväntas utvecklas under lång tid ligger en stor osäkerhet i de bedömningar som gjorts. Antagandena är schablonmässiga och baserar sig på tillgängliga och byggbara ytors storlek, deras lämplighet för olika användning, stipulerad efterfrågan på tomter för olika verksamheter samt önskemål om täthet och skala inom respektive delområde. Vid en full utbyggnad av programområdet antas att:

- Delområde Väster omfattar 236 000 kvm BTA logistik och 59 000 kvm BTA kontor/verksamheter
- Delområde Centrum omfattar 73 000 kvm BTA logistik och 27 000 kvm BTA kontor/verksamheter
- Delområde Norr omfattar 30 000 kvm BTA handel och 30 000 kvm BTA kontor/verksamheter
- Delområde Öster omfattar 120 000 kvm BTA handel och 110 000 kvm BTA kontor/verksamheter

Dessa grovt beräknade volymer ligger till grund för utformning och dimensionering av programförslagets dagvattensystem, trafiksystem och kollektivtrafiksystem. Handeln antas uppförd i en till två våningar, kontor och verksamheter huvudsakligen i en till fyra våningar. I vissa lägen för karaktärsbyggnader finns motiv för att låta bebyggelsen bli högre.

Illustrationskarta finns i större format längst bak i handlingen.

Anläggning nr
 Karta nr 1 (1)
 Tillhör Energimarknadsinspektionen
 beslut 2015-04-09

Hur man överklagar till Mark- och miljödomstolen

Om du vill överklaga detta beslut ska du göra detta skriftligen.

Överklagandet ska ställas till Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt, men skickas till Energimarknadsinspektionen.

I överklagandet ska du tala om varför du anser att beslutet ska ändras och vilken ändring du vill ha. Du bör även bifoga sådant som du anser har betydelse för ärendet. Tala om vilket beslut du överklagar genom att ange ärendets diarienummer.

Underteckna skrivelsen och uppge namn, postadress och telefonnummer. Om du anlitar ombud ska det bifogas en fullmakt från dig.

För att ditt överklagande ska tas upp till prövning måste det ha kommit in till Energimarknadsinspektionen inom tre (3) veckor från den dag då du fick del av beslutet.

Adressen är:

Energimarknadsinspektionen
Box 155
631 03 ESKILSTUNA

Energimarknadsinspektionen överlämnar skrivelsen och övriga handlingar i ärendet till Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt som prövar överklagandet, om Energimarknadsinspektionen inte själv ändrar beslutet på ett sätt du har begärt.

För ytterligare upplysningar kan du vända dig till Energimarknadsinspektionen.